

Koronaan liittyvillä rajoitustoimilla säästetyt laatu-painotetut elinvuodet

Nyt kun rajoitustoimia puretaan, on tärkeää löytää tasapaino toimenpiteiden ja niillä saavutettavan vaikuttavuuden välillä. Kyse ei ole pelkästään taloudesta rahassa mitattuna, vaan siitä, että koronan lisäksi myös rajoitustoimilla on monenlaisia terveydellisiä vaikutuksia. Monet näistä havaitaan vasta pitkän ajan kuluttua. Näkökulmaa on laajennettava kuolemien laskemisesta elinvuosiin sekä elämänlaadun huomioiviin laatu-painotettuihin elinvuosiin.

Tarkka arvio menetetyistä elinvuosista edellyttää yksityiskohtaista tietoa sairastavuudesta

Koronavirukseen on Suomessa kuollut 324 henkilöä (tilanne 9.6.) ja yli puolet koronaan kuolleista on ollut yli 80-vuotiaita (1). Jos oletetaan, että ilman koronaa näillä henkilöillä olisi ollut edessään yhtä paljon elinvuosia kuin samanikäisillä suomalaisilla keskimäärin, on koronan myötä menetetty Suomessa yhteensä lähes 3 000 elinvuotta. Kun lisäksi huomioidaan elämänlaatu kussakin ikäryhmässä, on laatu-painotettuja elinvuosia menetetty yhteensä yli 1800.

Suurimmalla osalla koronaan kuolleista on kuitenkin ollut yksi tai useampi pitkäaikaissairaus, ja lähes puolet on asunut hoivakodissa ennen kuolemaansa. Heidän odotettavissa ollut elinikänsä ja elämänlaatunsa olisi siten todellisuudessa ollut yllä mainittuja lukuja alhaisempi.

Vertailu Ruotsiin kertoo rajoitustoimilla säästetyistä laatu-painotetuista elinvuosista

Koronavirus ei ole toistaiseksi vaikuttanut kokonaiskuolleisuuteen Suomessa. Edellisten vuosien kokonaiskuolleisuus ei siten ole relevantti vertailukohta koronakuolleisuudelle, ainakaan lyhyellä aikavälillä. Yhtenä vertailukohtana voidaan pitää Ruotsia, joka tunnetusti on kulkenut omia polkujaan koronarajoitusten viidakossa. Tässä oletetaan, että koronavirus olisi levinnyt Suomessa samankaltaisesti kuin Ruotsissa, jos rajoitustoimet olisi mitoitettu samoin.

Ruotsissa koronaan on kuollut 4 694 henkilöä (2). Jos koronaan olisi Suomessa kuollut suhteessa väestöön yhtä monta ihmistä kuin Ruotsissa, olisi Suomessa kuolleita jo 2 524. Näin ollen voidaan ajatella, että rajoitustoimien myötä Suomessa on säästetty yhteensä 2200 henkeä. Kun huomioidaan eliniänodote ja elämänlaatu ikäryhmittäin, olisi Suomen rajoitustoimilla

säästetty 13 613 laatupainotettua elinvuotta. Taulukossa 1 nämä on esitetty myös diskonttaamalla tulevaisuudessa tapahtuvat terveyshyödyt käyttäen 3% diskonttokorkoa.

Ikäryhmä	Koronaan kuolleet ikäryhmittäin, jos Suomessa olisi koronakuolemia suhteessa väestöön yhtä paljon kuin Ruotsissa	Jos Suomessa olisi kuollut suhteessa yhtä paljon ihmisiä kuin Ruotsissa, olisi menetetty näin paljon enemmän elinvuosia ja laatupainotettuja elinvuosia		
		elinvuodet	QALYt	QALYt, diskontattu 3%
0-9	0	0	0	0
10-19	0	0	0	0
20-29	4	116	93	47
30-39	6	207	161	90
40-49	21	743	554	342
50-59	77	1959	1387	944
60-69	219	4007	2642	1982
70-79	593	6867	3935	3188
80--90	1158	6802	3898	3463
yli 90	653	1567	898	852
YHTEENSÄ	2524	22269	13567	10908

Taulukko 1. Koronaviruskuolemien määrä ikäryhmittäin, jos Suomessa olisi koronaviruskuolemia suhteessa yhtä paljon kuin Ruotsissa, sekä rajoitustoimien myötä säästetyt elinvuodet ja laatupainotetut elinvuodet (QALY).

Rajoitustoimien kustannusvaikuttavuuden arviointia kohti

Edellä esitetyt arviot rajoitustoimilla todennäköisesti säästetyistä laatupainotetuista elinvuosista perustuvat keskimääräiseen eliniänodotteeseen ja elämänlaatuun. Laskelmia tarkennetaan yksityiskohtaisemmalla tiedolla koronaan kuolleiden sairastavuudesta ja asuinpaikasta ennen kuolemaa. Lisäksi laatupainotetut elinvuodet suhteutetaan rajoitustoimien kustannuksiin, jotta saadaan arvio kustannusvaikuttavuudesta.

Suvi Mäklin
Erikoistutkija
Terveys- ja sosiaalitalous, CHES
etunimi.sukunimi@thl.fi

Lisää tietoa:

- (1) [Tilannekatsaus koronaviruksesta, THL](#)
- (2) [Bekräftade fall i Sverige – daglig uppdatering, Folkhälsomyndigheten](#)

Päivitetty: 10.6.2020